

СТАНОВИЩЕ

за научните трудове на доцент д-р **Райна Иванова Христова** - кандидат в конкурса за академичната длъжност „професор” по област на висше образование 4. „Природни науки математика и информатика”, професионално направление 4.4 „Науки за Земята”, научна специалност „Океанология”, научно направление „Стратиграфия на кватернерните седименти в Черноморския регион” (Стратиграфия на Кватернера) към секция „Морска геология и археология” на Института по океанология при Българската Академия на науките – Варна, обявен в Държавен вестник, брой 16 от 26 февруари 2016 год. на стр. 84.

Изготвил становището:

Проф. Цанко Василев Цанков, дгмн

Югозападен университет

„Неофит Рилски” – Благоевград

За участие в обявения в Държавен вестник, брой 16 от 26 февруари 2016 год. на стр. 84. от Института по океанология при Българската Академия на науките – Варна конкурс за академичната длъжност „професор” към секция „Морска геология и археология” по област на висше образование 4. „Природни науки математика и информатика”, професионално направление 4.4 „Науки за Земята”, научна специалност „Океанология”, научно направление „Стратиграфия на кватернерните седименти в Черноморския регион” (Стратиграфия на Кватернера) е подала документи доц. д-р **Райна Иванова Христова**.

Предлаганото становище за представените материали по конкурса е изготвено в съответствие на изискванията на ЗРАСРБ.

Кандидатката **Райна Иванова Христова** е родена на 5 август 1963 год. Завършва висше образование със степен „магистър” по специалността „Палеонтология и стратиграфия” в Софийския университет „Свети Климент Охридски” през 1986 год. Веднага постъпва на работа като специалист геолог в Института по Океанология в в Варна. Специализира Кватернерна геология (Киев – 3 месеца – 1987-1988), Морска геология (Москва – 1 месец - 1989) и Пробонабиране на морски седименти за целите на мониторинга (Варна - 2006). През 1993 год. е

избрана за научен сътрудник втора степен; през 1999 год. - за научен сътрудник първа степен; през 2004 год. – за доктор по океанология, през 2007 год. – за доцент в секцията „морска геология и археология” в ИО на БАН –Варна. От 2008 до 2010 год. е член на Специализирания научен съвет по географски науки към ВАК. От 2010 год е член на Научния съвет при ИО на БАН –Варна. Кандидатката владее отлично руски и френски език и има много добри познания по английски език. Нейните професионални интереси и умения са научните области литология и биостратиграфия на кватернерни седименти; стратиграфска корелация на кватернерни секвенции от континенталния шелф и крайбрежие; трансгресивно-регресивни цикли; климатични промени и флукутации на морското ниво през холоцена; палеогеография на кватернерния период; геоложка еволюция на Черноморската котловина през кватернера; газохидрати и кални вулкани в Черно море. Публикувала е една монография и 65 научни статии в български и чужди издания. Установени са 88 цитирания на нейни трудове от български и чуждестранни автори. От 2006 год. участва в повече от 9 проекта, финансирани от международни източници и в повече от 10 проекта, финансирани от български източници.

Кандидатката е била: хоноруван асистент в Гражданския факултет на ВВМУ ”Н.Й.Вапцаров” по дисциплината: „Експрес-аналитични методи за вземане на геоложки проби от дънни седименти на борда на кораба” (1995-1997); хоноруван асистент във Факултета по “Екология и морски науки” към Технически университет - Варна по дисциплините „Геология и петрография” и „Геоекология” (1997-2000); хоноруван преподавател във ВВМУ ”Н.Й.Вапцаров” във Факултет „Инженерен” по дисциплината „Минерални и енергийни ресурси на Световния океан” (2012 - досега); хоноруван преподавател в СУ „Свети Климент Охридски” - Геолого- географски факултет с лекционен курс по „Морска геология” и курс лекции по „Кватернерна геология” (2013 - досега). Ръководи 2 дипломанта и 1 докторант.

Доц. д-р Христова е с богат 30 годишен експедиционен опит в изследвания по литология и стратиграфия, морска, кватернерна геология на шелфа и крайбрежието. Тя има многобройни участия в теренни, брегови и морски, корабни експедиции (НИК „Академик”, НИС”Геохимик”, НИС „Московски университет”, НИС „Витяз”, НИС „Проф. Водяницки” , Хидрографен кораб „Бр. Орманов” и др.).

Кандидатката участва в колективите, получили “Награда Варна”- май 2011 г., “Награда Варна”- май 2014 г. и “Награда Варна”- май 2015 г.,

Доц. д-р Христова е член на Съюза на учените – клон Варна.

При обзора на цялостното научно творчество на кандидатката веднага изпъква широката палитра от разработвани проблеми по отношение на кватернерната литология, стратиграфия и палеогеография на българския черноморски шелф. Трудовете на доц. д-р Христова представляват един нов, интересен и до значителна степен оригинален поглед върху кватернерната еволюция на източната крайнина на Балканския полуостров. За постигането на творческите си цели авторката подробно се е запознала с досегашното българско и чуждестранно научно наследство и в редица отношения го е пречупила през личните си представи. Този подход, съчетан с анализа на резултатите от личните си теренни и лабораторни изследвания, е създал необходимата база за изграждането на собствения палеогеографски модел на учения за изследваните земи. Научните трудове в които се анализират конкретни регионални проблеми демонстрират разностранните теоретични и методични познания и професионални практически умения на кандидатката. Особено добро впечатление прави проличаващите от отделните трудове стремеж и умение на авторката да анализира и прилага разнообразна палеонтоложка информация за целите на детайлните литостратиграфски корелации и за палеогеографски реконструкции. Такъв полидисциплинарен подход на изследванията е характерен за съвременния учен. В този смисъл авторът на становището не е съгласен с кандидатката (виж документа за приносите), че участието ѝ при създаването на Геоложка карта на българския сектор от акваторията на Черно море в мащаб 1:500 000, както и при зонирването на българския сектор на Черно море по релефа на морското дъно и типа на дънните утайки са само научно-приложни приноси. Напротив – именно тези изследвания се явяват много важен – основен – регионален елемент от познанията ни за изучаваната територия. Обратно – като научно приложни приноси на кандидатката следва да се разглеждат участието в изготвянето на стратегия за изследване на полярните морета относно техния потенциал за георесурси и като двигател на климатичните промени (участие в международния консорциум ERICON Science Perspective 2015 - 2030), както и колективно изработения оптимистичен и песимистичен модел относно перспективата за наличието на газхидратни ресурси в българския сектор на Черно море (виж документа за приносите).

В трудовете си доц. д-р Христова се спира на някои глобални въпроси като същността и възможностите на една нова научна дисциплина – морска геoarхеология и други.

Актуалността на научното творчество на кандидатката се определя от огромната съвременна значимост на проблемите за океанските, морските и другите водни басейни. Тези уникални за планетите на Слънчевата система природни явления днес имат решаващо значение за изясняването на основните земекорни геодинамични процеси и като източник на жизнено необходими георесурси. В този смисъл изследването на шелфовите зони стана преоритетна задача за учените. А това предполага системното укрепване и доизграждане на този сектор от научната мисъл в нашата страна.

Авторът на становището се въздържа от дискуссионно отношение за конкретните научни възгледи на кандидатката. В областта на природните науки нашето съвремие се характеризира с титаничния сблъсък на мобилистичните и фиксистките идеи, а от там – със съжителството на множество разнообразни хипотези и концепции. Критерий за тяхната истинност ще са бъдещите постижения на науката. Сега от значение са изследването, анализа и синтеза на натрупващите се факти. В това се състои стойността на научното творчество на доц. д-р Христова.

От представените за конкурса документи и научни трудове е видно, че доц. д-р Христова е напълно изграден учен и педагог със значителни творчески постижения и ясно изразен стремеж към непрекъснато творческо развитие. Това дава основание на автора на настоящото становище да препоръча на Почитаемото жури на конкурса да гласува за избирането на доц. д-р Райна Иванова Христова за академичната длъжност „професор” по област на висше образование 4. „Природни науки математика и информатика”, професионално направление 4.4 „Науки за Земята”, научна специалност „Океанология”, научно направление „Стратиграфия на кватернерните седименти в Черноморския регион” (Стратиграфия на Кватернера) към секция „Морска геология и археология” на Института по океанология при Българската Академия на науките – Варна.

Изготвил становището:

(проф. д-р *Данко Василев Данков*)

7 юни 2016 год.